

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛУГАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ ІМЕНІ Е. О. ДІДОРЕНКА

**Сучасні наукові
парадигми мови, літератури,
юридичної лінгвістики
та документознавства**

МАТЕРІАЛИ
II Міжнародної студентської
науково-практичної конференції

(Луганськ, 12 травня 2011 року)

Луганськ
РВВ ЛДУВС
ім. Е. О. Дідоренка
2011

УДК 811.161+821.161+651]: 341 (063)
ВБК 81.2Р+81.4Укр+65.050.9]43

С91

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Луганського державного
університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка
(протокол № 9 від 31 березня 2011 року)

Рецензенти: О.Г. Тодор, доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук Національного університету "Києво-Могилянська академія"; О.А. Гулиць, завідувач кафедри теорії літератури та комунікативістики, доктор філологічних наук, професор кафедри історії української літератури Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

Редакційна колегія: О.І. Левченко, професор з наукової роботи Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка, кандидат юридичних наук, доцент, заслужений юрист України; С.І. Кулиничук, професор кафедри документної інформатики та документознавства Волгоградського державного університету, доктор філологічних наук, Росія; В.П. Барбашов, старший викладач кафедри філософії, історії і права Воєросізького заочного фінансово-економічного інституту, кандидат філологічних наук, Барнаул, Росія; Р.І. Пашук, завідувач кафедри юридичної інформатики та документознавства Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка, кандидат філологічних наук; Г.І. Васильєва, старший викладач кафедри юридичної інформатики та документознавства Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка, кандидат філологічних наук; Г.І. Васильєва, старший викладач кафедри юридичної інформатики та документознавства Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка, кандидат філологічних наук; Г.І. Васильєва, старший викладач кафедри юридичної інформатики та документознавства Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка, кандидат філологічних наук; О.Г. Шестель, старший викладач кафедри юридичної інформатики та документознавства Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка, кандидат філологічних наук

С91 Сучасні наукові паралелі мови, літератури, юридичної інформатики та документознавства: матеріали II Міжнарод. студ. наук.-практ. конф., 12 травн. 2011 р. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка. – 280 с.
ISBN 978-966-2905-88-5

Збірник містить матеріали II Міжнародної студентської науково-практичної конференції, присвяченої розумінню актуальних проблем розвитку мови в сучасному світі, літератури, юридичної інформатики та документознавства.

УДК 811.161+821.161+651]: 341 (063)
ВБК 81.2Р+81.4Укр+65.050.9]43

ISBN 978-966-2905-88-5 © Луганський державний університет
внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка,
2011

ЗМІСТ

Пленарне засідання

Ісютгін-Фелотков Д.В. Развитие криминалистической дерматологии как зеркала эволюционных изменений в языке криминалистической техники.....	14
Барташ А., Цервалде М.Г. Интерпретация юридического дискурса в современной информатике (Кутаисский государственный университет имени Акакия Церетели, Грузия).....	16
Варбачов В.П. Інтенціональна детермінованість фреймов в конфліктних текстах СМІ як інструмент маніпулювання національним свідомством (на прикладі "інформационної" війни СМІ проти М.С. Евдокимова в період виборів губернатора Алтайського краю) (Воєросізький заочний фінансово-економічний інститут, Барнаул, Росія).....	21
Ковтун В.В. Неповні рішення в структурі діалогічного мовлення "Щоденника" О.П. Довженка (Східноукраїнський національний університет імені Володимира Дала).....	31
Ваганова К.Р. К вопросу о ситуативно-медийной организации Омской деловой розвлекной письменности XIX в. (Омский государственный университет имени Ф.М. Достоевского, Россия).....	34
Дударова Я.А. Дефиниційна форма репрезентації значення слова "оскорбление" в "Словаре объединенных толкований русских слов" (Кемеровский государственный университет, Россия).....	36
Мішагкіна С.Е. К проблеме лингвистического исследования древних текстов (Волгоградский государственный педагогический университет, Институт иностранных языков, Россия).....	39

Косюк М.М. Криза "нової" особистості в сучасному соціумі (на матеріалі постмодерної прози Ірен Роздобудько) (ДЗ "Ауганський національний університет імені Тараса Шевченка")..... 169

Кузнецова М.О. Стилідова домінанта українських переказів Шекспірових сонетів (Запорізький національний технічний університет)..... 172

Маєвнич А. Проблема "чистай красы" ў паэзі У. Дубоўкі (Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт, Беларусь) 174

Мищенко І.В. Інтерпретація символу "земля" в літературно-критичній думці (Навчально-науковий інститут права Ауганського державного університету ентурійських справ імені Е.О. Дідоренка)..... 177

Моргунова А.В. Духовний вимір дуалізму "Тондвана vs Пітерборєв" в романі І. Роздобудько "Дванадцять, або виховання жінки в умовах, не придатних до життя" (Ауганський державний університет ентурійських справ імені Е.О. Дідоренка)..... 179

Моргунова А.В., Зайлукхіна А.В. Шевченкова візія прекрасного і потворного (Ауганський державний університет ентурійських справ імені Е.О. Дідоренка) 183

Обухова І.Є. Мова поетичних творів Юрія Андруховича (ДЗ "Ауганський національний університет імені Тараса Шевченка")..... 187

Писарева К.І. Особливості художньої реалізації патріотичних мотивів у творчості М. Вороното (Навчально-науковий інститут права Ауганського державного університету ентурійських справ імені Е.О. Дідоренка) 189

Пудяч Д.А. Мемуари Анни Франко-Камючка: історія і сучасність (Ауганський державний університет ентурійських справ імені Е.О. Дідоренка)..... 191

Радовельок М.Ю. З'ясування української національної ідеї на прикладі творчої спадщини Б. Грінченка (у дослідженнях Ю. Єненка) (Навчально-науковий інститут права Ауганського державного університету ентурійських справ імені Е.О. Дідоренка)..... 194

Ускова В. Редакторська діяльність Івана Франка в часописі "Зоря" (ДЗ "Ауганський національний університет імені Тараса Шевченка")..... 197

Шварцман Д.І. Історіософська семантика часу в романі І. Роздобудько "Зів'язі квіти викидають" (Запорізький національний університет)..... 200

Шевцов О.О. До проблеми статусу свідків і доказів у повісті О. Кобилянської "Земля" (Навчально-науковий інститут права Ауганського державного університету ентурійських справ імені Е.О. Дідоренка)..... 202

Теоретичні та практичні аспекти правової та правничої мови

Адам Мієвіадошкі Еупорейзація жезука польського права а ратадупмат зтозупіадо́сі права (*Utworzył Warszawa, Wzrostł Prawa i Admistracji*)..... 206

Jur. Resnikow, G. Jakobi Schwereigkeiten bei der Übersetzung der Rechtsprache ins Juristendeutsche (*Die Ableitung für Rechtsvergleichung des juristischen Instituts, Sibirsche Föderale Universität, st. Krasnojarsk*) 208

Вороганин М.С. О взаимосвязи юрислингвистики и лингвоюрисистики (*Орській филиал АНОУ ВІГО "Московская финансово-юридическая академия", Россия*)..... 213

Воробьева М.Е. Объявленное функционирование юридических терминов (Кемеровский государственный университет, Россия)..... 217

Лашуткина Ю.О. Випадки помияккового вживання юридичних термінів (Навчально-науковий інститут права Ауганського державного університету ентурійських справ імені Е.О. Дідоренка)..... 220

Покас І.В. Абревіатури як об'єктива законодавчості правничих текстів (Ауганський державний університет ентурійських справ імені Е.О. Дідоренка)..... 223

Юшко М.В. Осмотр места происхождения как источник информации для составления поискового портрета преступника при расследовании серийных убийств (Барнаулский юридический институт МВД России)..... 225

Документознавство:

історія, теорія та практика

Вандура О. В. Роль фахових дисциплін у системі професійної підготовки фахівців спеціальності "Документознавство та інформаційна діяльність" (Національний авіаційний університет, Київ)..... 232

waniu najwyższej staranności przy europeizowaniu języka polskich aktów prawnych.

Literatura

A. Choduń, *Norma językowa a dyrektywy redagowania tekstów aktów prawnych*, [w:] *Konwencjonalne i formalne aspekty prawa*, red. S. Czepita, Szczecin 2006; *Uniwersalny słownik języka polskiego*, red. S. Dubisz, Warszawa 2003; T. Gizbert-Studnicki, *Język prawny z perspektywy socjolingwistycznej*, [w:] *"Zeszyty Naukowe UJ. Prace z Nauk Politycznych"*, 1986 t. 26; A. Choduń, *Komunikatywność języka tekstów aktów prawnych*, "Przegląd Legislacyjny" 2007, nr 2; S. Wronkowska, *Podstawowe pojęcia prawa i prawnoznawstwa*, Poznań 2002; S. Wronkowska, *O cechach języka tekstów prawnych*, [w:] *Język polskiej legislacji, czyli zrozumiałość przekazu a stosowanie prawa*, Warszawa 2007;

M. Zieliński, *Wykładnia prawa. Zasady. Reguły. Wskazówki*, Warszawa 2002; S. Gajda, *Gatunkowe wzorce wypowiedzi*, [w:] *Współczesny język polski*, red. J. Bartmiński, Lublin; A. Mróz, A. Niewiadomski, M. Pawelec, *Współczesny język prawny i prawnicy*, Warszawa 2007.

Jur. Resnikov, G. Jakobi

(Die Abteilung für Rechtsvergleichung des juristischen Instituts, Sibirische Föderale Universität, st. Krasnojarsk)

N. W. Zhabankova

(wissenschaftliche Betreuerin, Dozentin des Lehrstuhls für Linguistik und interkulturelle Kommunikation, Sibirische Föderale Universität, st. Krasnojarsk)

SCHWERIGKEITEN BEI DER ÜBERSETZUNG DER RECHTSSPRACHE INS JURISTENDEUTSCHE

In den letzten Jahrzehnten wird die Frage über die professionelle Übersetzung aktiv besprochen. Häufig gibt es eine große Menge der Informationen im Internet, die diesem Thema gewidmet ist. Unter den letzten und neulich aufgetauchten Informationen könnten die diplomatischen Texte der skandalösen Webseite "Wikileaks", auch die Briefe und Urkunden in der Periode des zweiten Weltkrieges und der Epoche der kalten Welt-

konflikte genannt werden. Die allerwichtigste Aufgabe der Geistesausbildung in Russland ist, eine Kaste der Proffs im Übersetzungsbereich aufzubauen, die mehr als 7-8 Fremdsprachen perfekt beherrschen. Das Problem des russischen Unterrichtssystems für Fremdsprachen war und ist der Konservatismus der Standpunkte bei den Lehrern, einerseits, andererseits, haben die Lernenden selbst keine Absichte und Lust dazu, eine oder mehrere Fremdsprachen zu erlernen und gute Kenntnisse in der Fremdsprache zu erlangen. [3, c. 23, 45].

Die modernen Realien lassen sich einen Menschen ohne starke Mühen über die Umgangssprache belehren. Hierbei wird ein vielfältiges Angebot der Unterrichtsmethoden und Unterrichtstechnik im vollen Umfang benutzt. Was die Perspektive der linguistischen Ausbildung anbetrifft, ist es nun eigentlich nötig und wichtig, den Arbeitsmarkt mit solchen Fachkräften in diesem Bereich zu versorgen, die als Fachleute im bestimmten Beruf, sozusagen die Fachleute in engen Proffs sind, z.B. die Übersetzer auf dem Gebiet der Juristik oder der chemischen Industrie [4, c. 51].

Jede Übertragung in eine andere Sprache hat eigene Merkmalen und Besonderheiten, die manche Schwierigkeiten machen. Die Übersetzung in der Rechtswissenschaft ist keine Ausnahme. Viele Gesetze und verschiedene Normen bilden eine Struktur und ein System, die konkrete Regeln und Prinzipien haben. Die Rolle dieser Tätigkeit wächst immer, weil die Weltintegration und der Globalfortschritt heute ein unmittelbarer Teil des Lebens sind. Darum hat man einige Probleme mit Übersetzung der Juratexte.

Im Artikel werden die Probleme untersucht werden, die mit verschiedenen Schwierigkeiten in der Übersetzung der juristischen Texte (Unterlagen, Urkunden) vom Russischen ins Deutsche verbunden sind. Diese Probleme werden strukturweise in drei Blöcke geteilt. Der erste Block ist unmittelbar mit der juristischen Natur der Texte verbunden, der zweite ist mit der juristischen Technik dieser Texte verbunden und der dritte Block ist dem Ausbildungsprozess der Übersetzer gewidmet.

Zuerst, die geringe Besonderheit ist selbst "juristische" Sprache. Verschiedene Begriffe, die eigene Bedeutung und eigene Sinne in der Rechtssphäre haben, werden am deutlichsten

übersetzt werden. Z. B. die Verpflichtung übersetzt man als *обязанность* und *обязательство* [1, c. 524]. Der Gehalt dieser Wörter ist egal, wenn man die im Alltagsleben übt. In der Jurisprudenz ist alles ganz anders. Die Verpflichtung als *обязанность* ist etwas, das man unbedingt machen soll oder muss. Die Verpflichtung als *обязательство* ist ein Versprechen oder ein Vertrag, der eine Notwendigkeit unbedingt etwas zu tun umfasst. In dem Jura sind diese zwei Bedeutungen in der Übersetzung ungleich. Die Rechtstheorie unterscheidet auch diese Begriffe. Man spricht z.B. *права и обязанности* [2, c. 308]. *Обязательство* hat bisschen anderer Gehalt. *Обязательства* kommen in der Regel von Verträgen. Das sind die Beispiele, die manche Vorbilder machen. Wenn ein Gesetz oder ein Vertrag übersetzt werden muss, muss dieses Merkmal denn berücksichtigt werden.

Nun beginnen wir mit dem Ersten Block. Das erste Element davon ist die Beschränktheit des gegenwärtigen rechtlichen Feldes in Russland. Bei der Ähnlichkeit des russischen und deutschen Rechtssystems (das deutsche Rechtssystem und das russische Rechtssystem stehen ziemlich nah zu einander im Vergleich zu den anderen Rechtssystemen Europas) werden die Rahmenkonstruktionen oder linguistische Realien, Begriffe im deutschen Recht ausgezeichnet, die nur mit einem Begriff oder Wort in die russische Sprache im Bereich der Juristik nicht übersetzt werden können oder, was noch schlechter ist, überhaupt im russischen Rechtssystem fehlen. Alle Versuche, diese Begriffe und Realien zu übersetzen sind häufig misslungen. Es kommt darauf an, dass es in Russland keine Äquivalente dazu gibt, obwohl die Bedeutung dieses oder anderen Rechtsinstituts tatsächlich zu groß sein kann. Hiermit muss man auch eine assoziative Übersetzung vermeiden, weil gerade daran ein großer Fehler des Übersetzers liegt. Bei der assoziativen Übersetzung können alle Beziehungen zwischen den Instituten des Rechtes verletzt werden, was im Folgenden eine Möglichkeit gibt, verschiedenen Informationsstücke zu entstehen. z.B. In Deutschland werden 5 Arten der Gerichte aufgezählt. In Russland gibt es doch nur 3. Dementsprechend begreift man denn seine eigene Unkompetenz nur in diesem Fall, wenn man auf diesen Begriff von Gerichtssystem in der Praxis stößt und,

wenn man früher damit überhaupt nicht zu tun gehabt hat [3 c. 35; 5, c. 12].

Als zweite Besonderheit des ersten Blocks gilt das Vorhandensein der stehenden Wortverbindungen und Fachwörter und Ausdrücke in der deutschen Rechtssprache. Als Beispiel betrachten wir einen Fall aus der Praxis im Europäischen Parlament. Die Simultandolmetscher, die bei den Staatsorganen tätig sind, müssen sich bemühen, eine wortwörtliche Übersetzung zu machen, oder maximal nahe sinngemäß stehende Begriffe zu gewährleisten. Gerade deshalb soll sogar das gut bekannte Wort "der Rabe", z.B. wie "ein schwarzer Vogel" nicht übersetzt werden, weil es nämlich eine ganze Menge der Vögel gibt, die unter diesen Namen kommen. Aber uns interessiert nur die Krähe. Stellt euch nun vor, wenn alles in diesem Fall so akribisch geht, so versucht ihr mal die ganze Fachbegriffe der juristischen Sprache zu beachten und dann den Maßstab eines Fehlers im Hörsaal mit etwa hundert Fachleuten (Juristen) zu bewerten.

An die zweite Besonderheit des ersten Blocks stößt die dritte an, und zwar verschiedene Erläuterungen der Termini, Begriffe, die unmittelbar im System des nationalen Rechtes existieren. z. B. Nehmen wir an, dass es in der juristischen Praxis einige Fälle gibt, wenn ein Begriff tatsächlich in verschiedenen rechtlichen Bereichen getrennt wird. Der Begriff aus dem Familienrecht geht ins Erbrecht und umgekehrt [3, c. 67]. Dabei ergibt sich eine Situation, wenn dieser Begriff im russischen Rechtssystem nur in den Fällen mit dem Erbe benutzt wird, während der deutsche Juragelehrte das Familienrecht gemeint hat oder über das Familienrecht geschrieben hat. Mehr vereinfacht wird dieses Model 1, wenn dieser Begriff in anderes Rechtssystem mehr erweiternd übergeht, z.B. in der deutschen Rechtswissenschaft wird nur der Begriff im Erbrecht erwähnt, während die ausgeprägte Praxis Russlands sich diesen Begriff in anderen Rechtsbereichen anwenden lässt.

Die leitende Rolle spielen auch die Sinne, die Gesetzgeber darin legen. Jede juristische Übersetzung soll im Rahmen dieser Sinne, "gesetzliche Seele", ausgebildet werden. Die Fehler können hier die entscheidende Rolle spielen. Hier spricht man nicht über einziges Wort oder ein Begriff, sondern über den

ganzen Text. Jedes Rechtssystem hat eigene Prinzipien, Werte und Ziele, die den Rechtsgeist bilden. Der Übersetzer, der die juristischen Texte, Gesetze oder andere Dokumente in eine andere Sprache überträgt, muss immer in Betracht dieser Rechtsinhalte stehen.

Der zweite Block der Schwierigkeiten ist mit der juristischen Technik der Texte verbunden. Kein Geheimnis, dass diese oder andere Gestaltung der juristischen Texte im Land historisch, abhängig von der Rechtsfamilie geprägt ist. Jedoch lässt sich solche Gelegenheit berücksichtigen, dass in jedem Land dieser Prozess ganz individuell vorgegangen ist und in diesem Zusammenhang viele Probleme entstanden sind. In der ursprünglichen Etappe ist es genug schwer der Logik nach, die Gesetzlicher, das Grundgesetz Deutschlands in die Bestandteile zu teilen und bis zum Niveau des einzelnen Satzes in der Norm herunterzusteigen. Nämlich die Fehler in der juristischen Technik gelten als die Gründe für die Fehler, die häufig bei dem Durchlesen anderer normativen Akten oder bei dem Hinweis auf die unkorrekte Norm in den Auseinandersetzungen vorkommen sind. Es muss doch erwähnt werden, dass die juristische Technik ein großes Problem für die Anfänger in der Übersetzungstätigkeit wird, während sie für die erfahrenen Linguisten nicht mehr als Formalität ist.

Der dritte Block ist dem Prozess der Ausbildung und Unterrichtsmethoden gewidmet. Im Verlauf der Ausbildung nach dem Programm DSG (die deutschsprachige Ausbildung des deutschen Rechtes an der Universität) haben die Studenten mit dem Unverständnis der ganzen Menge des juristischen Stoffs zusammengestoßen. Die Sache besteht im Folgenden: der Lehrer aus der Partneruniversität stammt aus Bayern und spricht selbstverständlich bayerisches Dialekt. Deswegen stört total sein Dialekt das Verständnis der Studenten, das Studienmaterial im vollen Umfang zu begreifen, weil niemand die Analogien als Beispiele auf Hochdeutsch anführen konnte. Die Probleme mit dem Verständnis der Muttersprachler, phonetische Probleme und die Probleme mit der Aussprache werden am häufigsten die Gründe für fehlerhafte Übersetzungen, die es nicht nur im Kreis der Anfänger im Bereich der Übersetzungstätigkeit, sondern auch unter Profis gibt.

212

In der Theorie und Praxis der Fachübersetzungen können noch viele Probleme sein. Die Anfänger im Bereich der Übersetzung oder Jurist für Außenpolitik sollen bei den Fällen mit verschiedenen Schwierigkeiten in Panik nicht geraten. Sie müssen alle Varianten für die adäquaten Übersetzungen und Lösungswege bewerten. Nicht doch umsonst lassen die gegenwärtigen Unterrichtsmethoden als echter Profi werden.

Literaturverzeichnis:

1. Гришаева П. И., Донская А. И., Марфинская М. И., Монахова Н. И., Расенцев В. А., Тельнов П. Ф., Мирский Д. Я., Тельнова Т. П., Арцибасов И. Н. Немецко – русский юридический словарь / Гришаева П. И., Донская А. И., Марфинская М. И., Монахова Н. И., Расенцев В. А., Тельнов П. Ф., Мирский Д. Я., Тельнова Т. П., Арцибасов И. Н. – Москва: Русский Н 50 язык, 1985. – 605 с. 2. Хропанюк В. Н. Теория государства и права / Хропанюк В. Н. – 2-е изд., доп. и испр. – Москва: Интерстиль, 1998. – 377 с. 3. Борисова А.И., Парфенова Т.А. Справочник по обшему и специальному переводу [Текст] / А.И. Борисова, Т.А. Парфенова. – Москва: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2005. – 328 с. 4. Литовчик Е.В. Немецкий язык для юристов: Учебник [Текст] / Е.В. Литовчик. – Москва: Издательско-торговая корпорация "Дашков и Ко", 2007. – 384с. 5. Köbler G. Deutsch-russisches und russisch-deutsches Rechtswörterbuch für Jedermann / von Gerhard Köbler. Unter Mitarb. Von Inga Mechtler-Jakova. – München: Vahlen, 2001.

М.С. Воротини

(Орський филиал АНОУ ВПО
"Московская финансово-юридическая академия";
научн. рук.: канд. филос. наук, доц. В.А. Таланов)

О ВЗАИМОСВЯЗИ ЮРИСАЛНГВИСТИКИ И ЛИНГВОЮРИСТИКИ

Юрисалнгвістика изучает отношение языка к закону, а закона к языку – лингвоюрислика, юридический аспект языка – предмет юрисалнгвістики, а языковые аспекты права – предмет лингвоюристики. Получается, что объектом

213